

MENSEN VAN HET EERSTE UUR (deel 7): Jozef Horsthuis

*Over het begin van katholieke Charismatische Vernieuwing in Nederland
in de zestiger jaren.*

In 'Mensen van het eerste uur deel 6' (StuCom0038) stond een interview met Han en Leny Tan. Halverwege de zestiger jaren [van de 20e eeuw] waren zij reeds betrokken bij katholieke bijbelgebedsgroepen met een zeker charismatisch karakter. Hoe zijn die groepen ontstaan? Daarvoor gaan we nog verder terug in de tijd. In een interview vertelt Jozef Horsthuis hoe hij als jonge priester tot een doop-in-de-Geest-ervaring kwam en gebedsgroepen vormde.

ADVIES VAN EEN PRINSES

Soestdijk 1960. Door de brievenbus van de r.k. pastorie glijdt een brochure binnen voor de jeugd. 'Jongelui, verzamel je binnen de cirkel' staat erop. Het is een uitnodiging aan jongeren om van 3 tot 11 september bijeenkomsten mee te maken rond het evangelie van Jezus Christus. Kapelaan J. Horsthuis leest het. Het trekt hem aan, en aangemoedigd door buurtpastoor S. Visser besluit hij er met de jongeren van zijn parochie heen te gaan.

Deze evangelisatie-actie was opgezet door de leden van een gebedsgroep op de 'elite-afdeling' van de naburige middelbare school. Het was een soort opwekkingsgroep. Verschillende prinsessen van Oranje waren lid van die groep.

Aanvankelijk zou er in die brochure, die huis-aan-huis verspreid werd, iets negatiefs hebben gestaan over de katholieken. Maar dank zij een advies van prinses Margriet of prinses Marijke stond er het volgende in:

OOK VOOR ROOMS-KATHOLIEKEN?

Voor verschillenden van ons is het boekje 'Hij en ik' van Gabriëlle Bossis tot grote zegen geweest. Omdat zij, zelf een rooms-katholiek toneelschrijfster, van haar levend geloof in de Heer Jezus Christus getuigt zonder dit te zeer vast te leggen aan een bepaalde kerk.

Dit - de Heer Jezus in de eerste plaats centraal stellen - willen wij ook doen. Daarom vragen wij onze rooms-katholieke vrienden in de Naam van Jezus, onze gezamenlijke Heer, ons niet in de steek te laten op deze avonden, maar met ons te bidden dat meer mensen uit deze blijde, levende gemeenschap met de Here Jezus mogen gaan leven.

ZOMAAR BIDDEN, 1960

Kapelaan Horsthuis zocht eerst contact met de initiatiefnemer. Dat was Herman ter Welle, die net een bijbelschool-opleiding in Engeland had

afgerond. 'Hij kwam op de pastorie en was wild enthousiast. Ik dacht: oei, oei, niet té enthousiast! Toch was ik blij dat hij echt leefde vanuit zijn geloof en over Jezus Christus sprak. Iets wat ik zo niet kende van mijn katholieke opvoeders. Ik dacht: hij heeft toch iets wat wij missen.

We bespraken de geplande evangelisatiebijeenkomsten en ik zei dat onze jongelui zouden komen. "Maar", zei ik erbij, "stel je er niet te veel van voor. Als wij zingen dan zijn het vooral Maria- en Heilig Hartlieders, niet direct bijbellieders en liederen ter ere van Jezus. Bovendien zullen ze het niet gemakkelijk accepteren dat leken een preekje gaan houden. Maar dat jullie bidden, daar zullen ze met respect naar kijken."

Aan het slot van ons gesprek zei Herman ter Welle: "Zullen we ervoor bidden?" "Ja", zei ik, enigszins met de versluisde hoop dat dit nou eens de man was die zomaar gaat bidden waar je bij bent - waarop ik altijd had zitten wachten. En dat deed hij. Dat had ik nog nooit meegemaakt, maar al jaren had ik gewenst dat wij dat zouden gaan doen. En nu gebeurde het ook. En toen heb ik voor het eerst een persoonlijk gebed gezegd. Voor mij was dat een hele gebeurtenis.'

EERSTE GEBEDSGROEP

Door deze ontmoeting en de daarop volgende evangelisatie-avonden begon kapelaan Horsthuis zich bewust te worden dat al heel lang de woorden in hem leefden: 'Ik verzeker jullie: als er twee van jullie eensgezind iets vragen hier op aarde, om het even wat, dan zullen ze het krijgen van mijn Vader in de hemel. Want waar twee of drie in mijn naam bijeen zijn, daar ben Ik in hun midden' (Matteüs 18,19-20). Hij had al jarenlang verlangd hieruit te leven. 'En zie', zei hij, 'hier gaf de Heer mij een kans. Ik greep die kans en wist dat het nooit meer zou zijn als voorheen.'

Met een aantal meisjes uit de parochie begon hij eind 1960 een gebedsgroep. Dat was nieuw. 'Er waren wel gespreksgroepen; die bleven op academisch praatniveau. Maar ik wilde iets op bidniveau', aldus Jozef.

Ook met vier echtparen begon hij een gebedsgroep. Hij vertelde: 'Ik zei hun dat zij op spontane wijze alles zouden moeten doen wat in de liturgie op vastgestelde wijze gebeurt: gebed, gezang, lezing uit de heilige Schrift, getuigenis (vgl. geloofsbelijdenis) en eventueel ook schuldbelijdenis. Die echtparen waren daar enthousiast voor.'

De eucharistieviering was toen nog in het Latijn.

Een aardig detail is dat een van die echtparen, Henk en Joke Huiberts, tegenwoordig (1993) de gebedsgroep in Wijchen leidt.

In de dagen voor Pinksteren 1961 hield kapelaan Horsthuis een novene, met elke avond een spreker in een zaaltje of een liturgische viering in de kerk. Een van de sprekers was de katholiek geworden dominee Van der Linden. Hem viel op dat de jongeren zulke goede vragen stelden.

Voor Jozef Horsthuis - toen nog Joop geheten - was dit alles de start van een persoonlijk bewust geestelijk leven. In de zomer van 1961 werd hij benoemd als docent aan het seminarie in Apeldoorn. Na zijn priesterwijding in 1953 had hij namelijk klassieke talen gestudeerd in Nijmegen om daarin les te kunnen geven.

1962, EERSTE RETRAITE

Door zijn zus, die in de parochie te Ede een groep van jeugdleiders had, werd hem gevraagd ook in Ede zo'n groep te beginnen als in Soestdijk. Eenmaal per maand ging hij vanuit Apeldoorn daar naartoe. Ook die groep leerde het spontane gebed. Met deze groep en met de kapelaan van Ede, Harrie Smithuis, hielden ze in de paasvakantie van 1962 een retraite. Aanvankelijk zou dat in een abdij zijn, maar omdat daar geen meisjes mochten overnachten gingen ze naar het parochiezaaltje van Soestdijk. Op voorstel van Wil van Riet, van de katholieke groep in Soestdijk, werd ook de evangelist Sydney Wilson uit Hilversum bij die retraite betrokken. Deze rondreizende evangelist was lid van de Vergadering van Gelovigen, een kleine protestantse groepering, en had in de veertiger jaren meegewerkt in Youth for Christ. Hij had een enorme bijbelkennis en zou

in het leven van verschillende priesters nog een belangrijke rol gaan spelen.

Als leidraad voor deze retraite in de paasweek te Soestdijk nam Jozef uit de krant een tekst van Johannes XXIII die voor de Anglicaanse aartsbisschop van Canterbury de volgende boodschap had:

'Twee zielen kunnen elkaar ontmoeten in gebed, ook al zijn ze ver van elkaar verwijderd. Zoals de twee leerlingen op de weg naar Emmaüs hun wanhopige individuele problemen opgelost zagen door hem, die in hun midden liep, zo - in de geest van Emmaüs - gaan wij samen door het leven.' Hij zei tot de retraite-deelnemers dat ze in deze geest twee aan twee met de Heer zouden gaan praten. En dat hebben ze gedaan.

'Dat was eigenlijk een eerste charismatische retraite. Na afloop sloeg de schrik me om het hart. Ik bad: Onze Lieve Heer, hoe moet dat toch? Deze mensen vinden geen vervolg in hun parochies. Ik sla wat los, maar niemand vangt ze op.

En toen deed ik mijn ogen open en zag boven het altaar de tekst "Zie, Ik ben met u tot het einde der tijden". En dat was ook nog het evangelie van die dag, dus dat heb ik als boodschap voor mij ter harte genomen.'

DS. VERHOEF

Enige tijd later werd Jozef Horsthuis door Herman ter Wille en Wil van Riet uitgenodigd om in de week voor Pinksteren te komen spreken op een avond in het parochiehuis te Soest. Een zaal vol jonge mensen.

'Ook ds. Wim Verhoef uit Hoenderloo was uitgenodigd. Ik zocht hem op. We spraken af dat ik zou spreken over 'je lichaam als tempel van de Heilige Geest' (1 Korintiërs 6,19) en hij over 'de gemeenschap als tempel van de Heilige Geest'. We ontdekten elkaar als verwante geesten. Hij bleek een blaadje - *Vuur* - te hebben, en we zagen beiden dat die pinksterbewegingen buiten de Kerk de onbetaalde rekeningen van de Kerk waren. Bovendien hadden we beiden niet alleen verstandelijke belangstelling voor de werking van de Geest, we wilden ons er ook aan wagen.'

GEDOOPT IN DE GEEST

'Toen die avond kwam zei ik tegen Onze Lieve Heer: ik geloof wel wat ik daar over de Heilige Geest lees, maar het is voor mij iets in mijn

hoofd, niet in mijn hart. U zou me een plezier doen als het iets vanuit mijn hart zou worden. Het werd een gezegende, levendige avond. 's Avonds reed ik naar Apeldoorn terug met de schoonouders van Herman ter Welle, met wie ik heerlijk kon napraten. Eenmaal alleen op mijn kamer overstelpte mij het geluk om die avond. Ik dacht: wat is dit? Is dit gewoon psychologisch te verklaren of is het meer? Ik had ook geleerd dat het geestelijk leven niet in het gevoel zit maar in de wil. Ik zei tegen de Heer: Als deze blijdschap van U is, ga dan uw gang maar. Mijn doop in de Geest voltrok zich die avond. Ik liet het over me komen en bleef nog lang in gebed. Dat was omstreeks 6 of 7 juni 1962.'

Op het seminarie kon hij over deze dingen niet spreken. Op de zondag voordat hij die doop-in-de-Geest-ervaring had moest hij preken. Hij wees op de twaalf pilaren rond het priesterkoor van de seminariekerk die bovenaan bij een sluitsteen samenkwamen. Hij zei: 'We vieren vandaag de apostelen in het Cenakel; en dat wordt uitgebeeld door deze pilaren. Op die sluitsteen zou je verwachten dat er een duif stond geschilderd, maar die staat er niet. Dat vieren we vandaag: dat de Geest er nog niet is maar wel gaat komen.'
De week daarop was het Pinksteren. 'Na de mis wandelde ik buiten en zag ik een duif aankomen die precies landde op de plek waar van ik

zeven dagen eerder had gezegd dat de Geest zeker zou komen. Ik was heel ontroerd, want ik vond het als beginnend priester zo'n hachelijke onderneming waaraan ik begonnen was, maar als de Heer hiermee te kennen gaf dat het de Kerk zou halen... De tranen sprongen in mijn ogen. Dit was een boodschap voor mij. De Heer heeft ook woord gehouden, want dertien jaar later heb ik diezelfde duif gezien in de koepel van de Sint Pieter in Rome. Dat was tijdens het Internationale Charismatische Congres met 10.000 deelnemers. We hadden een gewone Mis, er gebeurde niets pinksterachtigs, maar toen de paus bij de consecratie de Heilige Hostie ophief klonk er heel mooi een tongenzang, alsof er engelen zongen. En bij de ophef van de kelk opnieuw.' Dat was in 1975.

In het najaar van 1962 begon in Rome het Tweede Vaticaans concilie en vond in Vaassen opnieuw een weekendretraite plaats. Hoe daaruit de 'Huisbeweging' voortkwam kunt u lezen in een volgend nummer (deel 8, StuCom0051).

Jozef Horsthuis, geboren in 1928, was van 1976 tot 1984 lid van de Landelijke Pastorale Kerngroep van de Katholieke Charismatische Vernieuwing in Nederland. Sinds 1984 leidt hij als Vader Jozef een gemeenschap van de Foyer de Charité. Deze gemeenschap heet 'Klein Sion' en is gevestigd in Brummen (Leuvenheim) bij Zutphen.

Uit: Bouwen aan de Nieuwe Aarde jaargang 21 nr. 1 , jan.- feb. 1993
Verschijningsdatum 22 januari 1993

Een overzicht van de hele serie MENSEN VAN HET EERSTE UUR:
www.kcv-net.nl/kcv/historie/mensen-van-het-eerste-uur

Dit is document 0050 op www.stucom.nl